
Om preliminär beräkning af foderskörden och dess penningvärde

Author(s): I. F.

Source: *Ekonomisk Tidskrift*, Årg. 9 (1907), pp. 462-467

Published by: Wiley on behalf of The Scandinavian Journal of Economics

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/3436800>

Accessed: 24-06-2016 16:24 UTC

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at
<http://about.jstor.org/terms>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

The Scandinavian Journal of Economics, Wiley are collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Ekonomisk Tidskrift*

Om preliminär beräkning af foderskörden och dess penningvärde.

Värdet af Sveriges foderskörd — hö och halm samt rofvor och rötter m. m. — uppgår enligt Statistiska Centralbyråns sammandrag af hushållningssällskapens berättelser till 300—400 mill. kronor årligen. Jämför man detta värde exempelvis med värdet af spannmålsskörden, som plägar uppgå till 250—300 mill. kronor, eller potatisskörden (50 mill.) eller hvitbetsskörden (20 mill.) eller med exportvärdena för oarbetade och arbetade trävaror (200 mill. kronor, däraf trämassa 40 mill.), metaller och metallarbeten (60—70 mill.), malmer (30 mill.), smör (35 mill.), eller med i vår utrikes sjöfart intjänta bruttofrakter (70 mill.), finner man, att detsamma utgör en ytterst viktig post i uppgörelsen öfver det årliga nationella produktionsutbytet och att foderskördens beskaffenhet har åtskilligt mera att betyda för årskonjunkturen än man är van att föreställa sig.

Någon omedelbar, genast eller snart efter skördens avslutande utförd uppskattning i penningar af detta skördevärde har emellertid hittills icke försökts. Den beräkning, som Statistiska Centralbyrån med ledning af uppgifter från hushållningssällskapen årligen verkställer, offentliggöres ej, förr än mer än ett år förflutit efter skördens inhöstande, och kan sålunda ej användas vid en tidigare uppgörelse af det ekonomiska årskontot. I 1899 års årgång af denna tidskrift har förf. till föreliggande uppsats antydtt ett sätt att komma till en ungefärlig uppskattning af foderskördens värde, som här må närmare utvecklas.

Vi hafva för närvarande två källor för årliga uppgifter om skörden, den ena hushållningssällskapen, som uppgifva skördekvantiteter eller åtminstone kvantiteter per hektar, och den andra Konungens befallningshafvande, som afgifva för hvarje länsmansdistrikt dels uppgifter om *korntal*, dels vissa *skördeomdomen* beträffande foder m. m. Dessa sistnämnda Konungens befallningshafvandes årsväxtberättelser publiceras af Stat. Centralbyrån årligen i november månad efter skördens slut tillika med en preliminär beräkning öfver spannmålsskörden. Beträffande foderskörden där-

emot publiceras endast omdömena, med särskilda uppgifter beträffande höst-sädeshalm, vårsädeshalm, hö från odlad jord, hö från naturlig äng samt rot-frukter (oafsedt potatis, för hvilken äfven »korntal» uppgifves).

Dessa omdömen, som afgifvas efter följande graderade skala:

	Relativt talvärde.
Skörd ymnig	10
» mycket (särdeles) riklig	9.5
» riklig	9
» mycket god (nära riklig)	8.5
» god	8
» nära god (betydligt öfver medelmåttan)	7.5
» öfver medelmåttan	7
» fullt medelmåttig	6.5
» medelmåttig	6
» nära (något under, ej fullt) medelmåttig	5.5
» under medelmåttan	5
» betydligt under medelmåttan (nästan ringa)	4.5
» knapp (ringa)	4
» mycket ringa	3.5
» nästan missväxt	3
» missväxt	0—2

äro emellertid i själfva verket *kvantitetsomdömen*. Visste man, huru stor kvantitet per hektar som å hvarje ort afsåges med uttrycken »riklig», »god», »medelmåttig» o. s. v., hade man alltså, förutsatt att man känner den areal, som för hvarje foderslag blifvit använd, i dessa omdömen en ledning för beräkningen af den skördade foderkvantiteten.

Att de ifrågavarande omdömena, trots sin obestämdhet, ingalunda äro att förakta såsom kvantitetsmätare, finner man snart vid en sammanställning och inbördes jämförelse af desamma. För stora sammanhängande trakter af landet afgifvas nämligen ofta omdömen, som äro för samma år och samma foderslag fullkomligt eller nära fullkomligt identiska. Såsom exempel (hvarvid omdömena omsatts i motsvarande relativa talvärden) må anföras följande:

Hö från naturlig äng 1898: Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län 6.5; 1899: tolf län i södra och mellersta Sverige 5 eller 5.5; 1900: de sex nordligaste länen 5, alla öfriga län i riket 6 eller 6.5, utom två med siffran 7; 1901: Jönköpings, Kalmar, Gottlands, Blekinge och Kristianstads län 7; 1902: Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län 6 eller 6.5; 1903: Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Örebro och Värmlands län 7 samt Södermanlands län 6.5; o. s. v.

Hö från odlad jord 1898: Uppsala, Västmanlands, Örebro, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gottlands samt Malmöhus, Göteborgs och Bohus och Skaraborgs län 8½ eller 9; 1899: Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län 4 eller 4½; 1905: Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Kopparbergs, Värmlands, Örebro, Södermanlands och Östergötlands län 4½ eller 5; o. s. v.

Höstsädeshalm 1898: de sex nordligaste länen 8½ eller 9, utom Västernorrlands med 8; 1899: de fyra nordligaste länen 4½ eller 5, men Gäfleborgs, Kopparbergs, Västmanlands, Uppsala, Stockholms och Södermanlands län 7 eller 7½; 1900: Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älfsborgs och Skaraborgs län 7 eller 7½; 1902: Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gottlands, Blekinge och Kristianstads län 8 eller 8½; o. s. v.

Vårsädeshalm 1897: Hallands, Göteborgs och Bohus, Älfsborgs och Skaraborgs län 4½ samt Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län 8 eller 8½; 1900: Kalmar, Gottlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älfsborgs och Skaraborgs län 7 eller 7½; 1902: Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Södermanlands och Östergötlands län 8½ eller 9; o. s. v.

Dessa synnerligen goda öfverensstämmelser, som ej kunna bero på blotta tillfälligheter, visa, att ifrågavarande allmänna skördeomdömen kunna bilda en ganska tillförlitlig grund för approximativa kvantitetsberäkningar.

Hvad som för detta ändamål är ytterligare behöfligt, är först och främst någorlunda exakta siffervärden, angifvande skörden i deciton pr hektar för skilda omdömesgrader, skilda foderslag och skilda län.

Öfver hvarje års medelskörd pr hektar lämna hushållningssällskapen uppgifter. Om man för en följd af år sammanställde dessa uppgifter med de i årsväxtberättelserna gifna omdömena, borde man alltså, synes det, kunna komma till någorlunda exakta motsvarigheter mellan omdömen och verkliga skördekvantiteter.

Men det visar sig, att man på denna väg endast kommer till rena befängdheter. Ett sammanställningsförsök, som af mig utförts för åren 1896—1905, har så godt som för hvarje län gifvit till resultat, dels att samma omdöme motsvaras af vidt skilda kvantitetsuppgifter, dels att samma kvantitetsuppgift motsvarar vidt skilda omdömen. Exempelvis kan anföras, att i ett och samma län, med afseende på hö från odlad jord, om-

dömessiffran 5⁵ kan motsvaras af kvantitetssiffrorna 16 och 38 eller 19 och 32, och kvantitetssiffran 29 af omdömessiffrorna 5 och 9, att med afseende på höstsädeshalm 35 dt. pr hektar kan vara det ena året betydligt under medelmåttig (4⁵), det andra året riklig (9) skörd, att öfver medelmåttig skörd det ena året uttryckes med 15, det andra året med 43 dt. pr hektar, allt i samma län; o. s. v.

Att dylika besynnerligheter kunna förekomma, beror på det ytterst lättvindiga sätt, hvarpå hushållningssällskapens medelskördesiffror hittills tillskapats. Från flertalet distrikt, som ett hushållningssällskaps område omfattar, lämnas nämligen ofta år från år fullkomligt oförändrade sifferuppgifter, vare sig skörden varit dålig, god eller riklig, och det fåtal distrikt, från hvilka någorlunda riktiga uppgifter lämnas, inverka föga på medeltalen för hela hushållningssällskapsområdet. Under sådana förhållanden *kunna* uppgifterna ej bli annat än dåliga.

För att komma till verkliga normalsiffror för olika län och olika skördar borde därför helst en specialundersökning utföras, ledd af fullt sakkunniga personer och sträckande sig öfver hela landet. Men ledsamt nog lär det böra vara en s. k. myndighet, som väcker förslag om sådant, för att man må kunna tänka sig någon påföljd af förslaget.

Förf. har därför nödgats tillgripa den enklare men visserligen mindre tillfredsställande utvägen att på spekulativ väg komma till ett resultat; och har jag gått så till väga, att jag med den ledning, som möjligen kunnat hämtas ur den nyss omnämnda jämförelsen mellan årsväxtomdömen och uppgifna skördekvantiteter, i den mån alltså denna jämförelse icke ledt till alltför orimliga slutsatser, men i öfrigt så tämligen på fri hand uppställt ett normalschema för de olika foderslagen, hvilket schema sedan underställts tvenne framstående fackmäns pröfning och efter dessas anvisningar omarbetats. Schemat återgifves i sin omarbetade form å nästa sida. Det upptager kvantitetssiffror blott för skördeomdömena »ringa» (4), »medelmåttig» (6) och »god» (8); för andra omdömen kunna sådana siffror erhållas genom interpolation:

Med tillhjälp af detta schema kunna nu skördekvantiteterna för hvarje län beräknas, blott att man känner den areal hvarje särskildt foderslag upptager. Härom lämna hushållningssällskapens berättelser för hvarje år upplysning. Visserligen blifva dessa arealsiffror ej lika tidigt publicerade som skördeomdömena, utan först ungefär ett år därefter, hvarför man ej kan vid beräkningen använda de färskaste arealsiffrorna, utan måste nöja

Antagna normalskörbelopp. Deciton per hektar.

Område	Höskörd å odlad jord			Höskörd å naturlig äng			Halmkastning af höstsäd			Halmkastning af vårsäd			Skörd af rofvor, rötter o. foderbeter		
	Ringa (4)	Medel- mättig (6)	God (8)	Ringa (4)	Medel- mättig (6)	God (8)	Ringa (4)	Medel- mättig (6)	God (8)	Ringa (4)	Medel- mättig (6)	God (8)	Ringa (4)	Medel- mättig (6)	God (8)
Stockholms län	14	26	34	6	12	18	25	35	43	10	16	20	240	400	560
Uppsala län	14	26	34	6	12	18	25	35	43	10	16	20	240	400	560
Västmanlands län	15	27	35	6	12	18	25	35	43	10	16	20	240	400	560
Örebro län	15	27	35	6	12	18	25	35	43	10	16	20	240	400	560
Södermanlands län	15	27	35	7	13	19	26	38	46	11	17	21	290	450	650
Östergötlands län	16	28	36	7	13	19	26	38	46	11	17	21	300	500	700
Jönköpings län	14	26	34	6	12	18	25	35	43	10	16	20	240	400	560
Kronobergs län	12	24	30	4	10	16	20	30	36	9	15	19	190	350	450
Kalmar län	14	26	34	6	12	18	25	35	43	10	16	20	300	500	700
Gotlands län	15	27	35	7	13	19	26	38	46	11	17	21	300	500	700
Blekinge län	15	27	35	7	13	19	26	38	46	10	16	20	300	500	700
Kristianstads län	13	25	33	6	12	18	24	34	42	10	16	20	300	500	700
Malmöhus län	18	32	42	9	17	25	26	38	46	12	20	24	350	550	750
Hallands län	15	27	35	7	13	19	26	38	46	10	16	20	350	550	750
Göteborgs och Bohus län	14	26	34	6	12	18	25	35	43	9	15	19	240	400	560
Skaraborgs län	15	27	35	7	13	19	26	38	46	9	15	19	300	500	700
Allsborgs län	15	27	35	7	13	19	26	38	46	9	15	19	240	400	560
Värmlands län	12	26	32	6	12	18	25	35	43	9	15	19	210	350	450
Konparbergs län	12	26	32	4	10	16	24	32	40	9	15	19	210	350	450
Gälleborgs län	12	26	32	4	10	16	24	32	40	9	15	19	210	350	450
Västernorrlands län	12	26	32	4	8	14	22	32	40	8	14	18	210	350	450
Jämtlands län	10	24	30	4	8	14	22	32	40	8	14	18	200	300	400
Västerbottens län	10	24	30	4	8	14	20	30	38	8	14	18	150	250	350
Norrbottnens län	8	22	28	4	8	14	20	30	36	8	14	18	150	250	350

sig med sådana som äro ett år gamla. Men detta torde hafva mindre att betyda, då proportionerna på det hela föga förändras från år till annat.

Värdeberäkningen slutligen sker hufvudsakligast med tillhjälp af skördeårets markegångspris.

En beräkning af värdet af 1907 års foderskörd, åstadkommen på nu beskrifna sätt, hoppas jag inom ej allt för lång tid blifva i tillfälle att offentliggöra.

I. F.

